

Sociaal en Cultureel Planbureau

SCP-reflectie op het regeerakkoord vanuit burgerperspectief

Enkele hoofdpunten

Januari 2022 briefing Tweede Kamer

 @SCPonderzoek

Deel 1 Hoofdboodschap

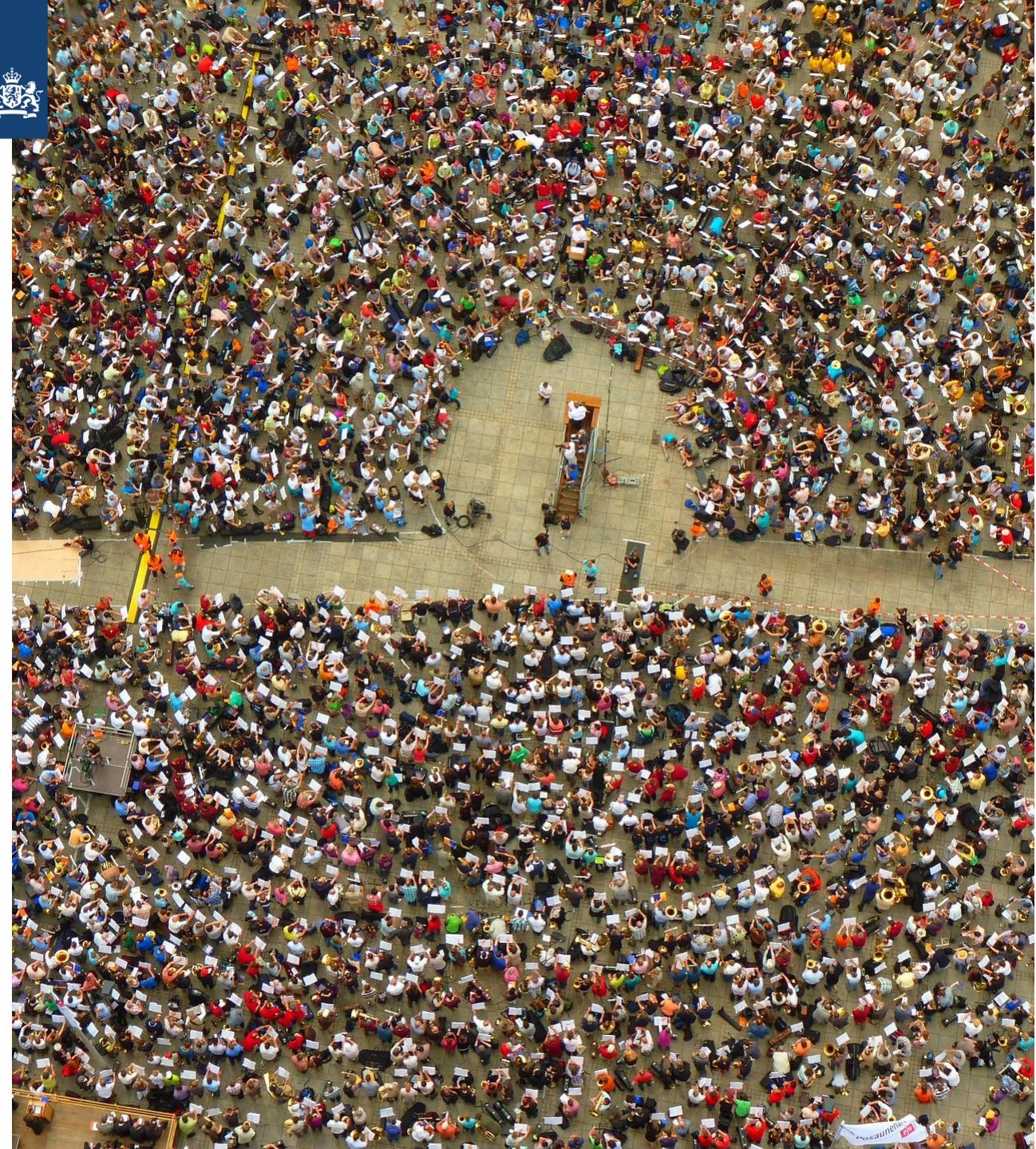
- Aanzet brede welvaart, maar samenhang ontbreekt op onderdelen.
- Vooral bij de verbinding met de sociale dimensie (cohesie; polarisatie; vertrouwen).
- Van belang om bij uitwerking expliciet te bereiken doelen en realistische randvoorwaarden te formuleren.

Maatschappelijke opgaven vanuit perspectief burgers

1. Democratie en vertrouwen
2. Veerkracht en kwetsbaarheid in het sociaal domein
3. Samenleven in verscheidenheid
4. Participatie, kansengelijkheid en persoonlijke ontwikkeling
5. Duurzaamheid en energietransitie vanuit burgerperspectief

Ad. 1: Democratie en vertrouwen

Aandachtspunten

- Vertrouwen vraagt een betrouwbare overheid: inzet op meerdere fronten nodig.
- Verbetering representatie vraagt meer overdenking.
 - M.n. minder geschoolden en mensen met migratieachtergrond voelen zich minder gerepresenteerd.
 - Burgerinitiatieven bereiken niet automatisch iedereen.
 - En, het gaat niet enkel om burgerbetrokkenheid in uitvoering, ook bij beleidskeuzes (Cie. Remkes).
- Nieuwe bestuurscultuur, meer macht – tegenmacht vergt andere werkwijze.
 - Vergt naast controle op uitvoering een cultuur waarin signalen van problemen worden opgepakt.
 - Meer duidelijkheid en kaders t.a.v. rollen overheden, bedrijven en burgers nodig.
 - Investerings in ambtelijk vakmanschap; kennis; organiseren van reflectie/dialog in besluitvorming.

Ad. 2: Veerkracht en kwetsbaarheid sociaal domein

Aandachtspunten

- Mensen in de meest kwetsbare posities kennen vaak stapeling van problemen, voor hen tellen losse maatregelen niet altijd positief op.
- Aannames over mensen, zelf- en samenredzaamheid niet altijd realistisch.
- Aannames over kostprijsvoorzieningen en verloop hulpvraag niet altijd realistisch.
- Aannames over vereenvoudiging regels bleken in verleden ook niet altijd realistisch.
- Bij herbezinning lokaal bestuur hoort ook formuleren realistische aannames.

Ad. 3: Samenleven in verscheidenheid

Aandachtspunten

- Sociale samenhang is cruciaal voor kwaliteit van leven en thuisgevoel.
- Driekwart samenleving ervaart polarisatie, tegenstellingen.
- Kwart samenleving ervaart discriminatie.
- Aanpak hiervan vergt formuleren doelstellingen in alle dossiers, zoals:
 - Onderwijs.
 - Overheid als werkgever.
 - Immigratie en integratie.

Ad. 4: Participatie, kansengelijkheid en persoonlijke ontwikkeling

Aandachtspunten

- Veel aanknopingspunten voor tegengaan kansenongelijkheid.
- Vergt brede blik op werken, leren, zorgen, samenleven en sturen op het tegengaan van scheidslijnen en polarisatie.
- Arbeidsmarkt: hanteer bredere blik op maatschappelijke participatie.
 - Wisselwerking met bv. mantelzorg, leren en vrije tijd.
 - Dynamiek op de werkvloer is bepalend; zeggenschap over werk; normen (bv. rond bereikbaarheid).
- Leven lang ontwikkelen.
 - Mensen met meer opleiding maken meer gebruik van de mogelijkheden.
 - Coaching on the job onverminderd van belang.

Ad. 5: Duurzaamheid vanuit burgerperspectief (energietransitie)

Aandachtspunten

- Niet enkel technisch, ruimtelijk en financieel, maar ook sociale kwestie.
- Scheidslijnen rond inkomen, opleiding, stad-platteland.
- Inclusie: wie kan en wil er wel en niet in mee en waarom?
- Inclusie: randvoorwaarden voor betrokkenheid scherp formuleren (betaalbaarheid; informatie; procedurele rechtvaardigheid).

Deel 3: Lange termijn visie en corona

- > Gaat niet enkel over volksgezondheid en zorg.
- > Hanteer breed welvaartsbegrip.
- > Zwaarst getroffen groepen waren voor corona veelal al kwetsbaar.
 - Verbinding aan structurele kwesties op arbeidsmarkt, in zorg en sociaal domein en rond kansenongelijkheid.
 - Ook nieuwe groepen: ondernemers, long covid patienten, uitgestelde zorg.
 - Meer mentale problemen verdiepen scheidslijnen.
- > Lange termijn welbevinden effect: groeiende hulpvraag (o.a. GGZ; jeugdzorg).

Deel 4: Werkwijze regering - parlement

Aandachtspunten

- Uitvoeringstoets: doe deze vanuit burger, niet per se vanuit wetten.
 - Toets op realisme aannames onder wetten.
- Effectief beleid vraagt om werken vanuit perspectief burgers en over domeinen heen.
 - Menselijke maat vraagt explicitering van wat als sociale basis wordt gezien in alle beleidsdossiers.
 - Rolverdeling en kaders uitwerken.
 - Alle beschikbare kennis betrekken.
- Legitiem beleid vraagt meer betrokkenheid burgers en samenleving.
 - Representatie versterken.
 - Burgerinitiatieven bereiken niet vanzelfsprekend alle burgers.
 - Samenleving meenemen op belangrijke momenten rond stand van het RA.

Sociaal en Cultureel Planbureau

Bedankt voor
uw aandacht!

 @SCPonderzoek